

tirdzniecības cenu salīdzināšanas rīks var sekmīgi darboties tikai tad, ja visas ieinteresētās puses – ražotāji, tirgotāji, patērētāji – ir ieinteresētas vienota redzējuma rezultātā. “Diemžēl pašreiz iecerētais veidols varētu būt interesants idejas autoriem un varbūt patērētājiem, bet ne tirgotājiem,” tā N. Šmits. Viņš norāda, ka jēga un efekts būs tikai tad, ja regulāri tiks īstenots cenu un piecenojuma monitoringi. “Vienīgā iestāde, kurai ir attiecīgas pilnvaras, ir Konkurences padome, savukārt citas iestādes var vienkārši pierakstīt konkrētu produktu cenas ikvienā veikalā savos blociņos, bet neko vairāk,” uz jautājumu, kurai iestādei ar šo būtu jānodarbojas, atbild N. Šmits. Viņš gan norāda, ka vēlme ir kopumā samazināt tirgotāju manipulācijas ar cenām, izmantojot savu īpašo stāvokli, un vietējiem lauksaimniekiem un pārtikas ražotājiem pašmāju tirgu padarīt pieejamāku. “Savulaik, tiekoties ar mazumtirdzniecības lielo ķēžu pārstāvjiem, uz jautājumu, kāpēc šajos lielveikalos ir tik maz pārstāvētas Latvijā ražotas preces un audzētie produkti, dzirdēju interesantu atbildi, ka Latvijas

ražotājiem (audzētājiem) trūkst kapacitātes. Šāda atklāsmē izraisīja smaīdu, jo kā var kāpināt kapacitāti pašmāju ražotāji (audzētāji), ja lielās ķēdes atsaka iepirkumu,” tā N. Šmits. Viņš norāda, ka problēmas saknes meklējamas daudz dziļāk un tās jau iecerētais digitālais pārtikas preču mazumtirdzniecības cenu salīdzināšanas rīks nenovērsīs. “Runa ir par pasūtījuma apmēru un tā izmaiņu (svārstību) amplitūdu, proti, ja lielveikals vienu dienu pasūta 10 vienības, nākamajā – 1000, bet trešajā tikai 50, tad cik daudz pašmāju ražotāju spēj tik strauji reaģēt uz tik krasām pasūtījumu apjomu izmaiņām? Diemžēl šo problēmu iecerētais digitālais pārtikas preču mazumtirdzniecības cenu salīdzināšanas rīks neskar,” tā N. Šmits. Viņš nenoliedz, ka daudziem var rasties loģisks jautājums par šī rīka izveides un darbināšanas izmaksām un iegūstamo rezultātu korelāciju.

Drošības elements

“Vietējie ražotāji – tās ir darba vietas, tie ir darbaspēka nodokļi, kas uztur valsti, bet, ja valstij izdevīgāk, ka viņu vietā ir

imports, tad rodas jautājums, kurš uzturēs valsti un finansēs šeit dzīvojošo sabiedrību ar nepieciešamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, izglītību, kultūru, zinātnei, ceļu infrastruktūru?” jautā R. Feldmanis. Viņaprāt, pašreizējos sarežģītajos ģeopolitiskajos apstākļos pārtikas piegāžu drošība ir viens no būtiskākajiem jautājumiem. “Ja paļausimies uz pārtikas importu, tad kādā brīdī varam nonākt līdz situācijai, kad attiecīgā produkta nav, jo ir pārtrūkusi loģistikas ķēde. Vienlaikus jāatceras, ka pārtika bija, ir un būs viena no svarīgākajām stratēģiskajām precēm, un par kādu drošību varēsīm runāt, ja svarīgāko pārtikas preču vienkārši šeit nebūs, bet tie, kuriem tās būs, prasīs nesamērīgu samaksu,” uz jautājumu par importa piegāžu drošības riskiem atbild R. Feldmanis. Viņaprāt, ir jāpalūkojas uz citu valstu pieredzi un jāspēj arī Latvijā atrast risinājumus, kas vietējiem ražotājiem ļautu palielināt realizāciju pašmāju tirgū. “Varbūt arī tā,” uz jautājumu, vai tomēr viens no risinājumiem nebūtu uz preces norādīt tās transportēšanas radīto CO₂ pēdu, atbild R. Feldmanis.

Viedoklis

Daudz jautājumu, maz atbilžu

Laila Vārtukapteine,
SIA ELVI Latvija valdes locekle

Veikalu tīkls ELVI ir franšīzes tīkls. Lai arī daudzas lietas saviem partneriem nodrošinām centralizēti, preču cenas tiem produktiem, kam nav vienotas akcijas cenas, katrs veikals nosaka pats, ņemot vērā konkrētās tirdzniecības vietas konkurenci un citus apstākļus. Tikla specifika dēļ mēs neapkopojam un neuzturam datus par visu sortimenta produktu aktuālajām cenām katrā veikalā, un esmu pārliecināta, ka šajā ziņā mēs neesam unikāli – daudziem tīkliem datu ir vēl mazāk. Pagaidām nav skaidrs, kādu risinājumu ministrija plāno šādos ga-

dījumos. Digitālo salīdzināšanas rīku ir iespējams attīstīt, ja tas apkopo akcijas cenas dažādu zīmolu veikalos, taču tādā gadījumā tas dublētu jau esošas vietas. Ar ELVI esošo funkcionalitāti aktuālās cenas visām precēm katrā tirdzniecības vietā šādai vietai nespētu iesniegt. Ja tāda prasība būs – tam vajadzēs apjomīgas investīcijas un papildu darbinieku piesaisti, vēl vairāk palielinot preču tirdzniecības saistītās izmaksas.

Ražotāji neredz ieguvumus

Ināra Šure,
Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas padomes priekšsēdētāja

Ideju par šāda digitāla rīka izveidi Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija vērtē kā negatīvu tieši vietējiem ražotājiem, tā ir vērsta uz patērētāja,

nevis ražotāja interesēm. No pārtikas ražotāju viedokļa mums ir grūti saskatīt kādus potenciālos ieguvumus, tieši pretēji – redzam nopietnus riskus ražotājiem.

Pirmkārt, šāds cenu salīdzināšanas rīks varētu radīt zemākas cenas spiedienu, bet tikai cenas, nevis kvalitātes ziņā. Vēlos uzsvērt, ka jau pašlaik tirgotāji savos bukletos norāda zemākas un atļauju cenas, dodot iespēju pircējiem izvēlēties. Otrkārt, būtisks ir jautājums, kas maksās par šāda rīka izveidi? Vai tas tiks uzlikts uz tirgotāju pleciem, kas nozīmētu, ka vēlāk šīs investīcijas tirgotāji tāpat vēlētos atgūt no patērētāju maciņiem, vai arī no tāpat nepietiekamā valsts budžeta līdzekļiem? Treškārt, vislielākās bažas mums ir par to, ka digitālais cenu salīdzināšanas rīks palielinās importa pārtikas patēriņu, jo importa produkcija, piemēram, no Polijas lielražotājiem būs lētāka, bet kvalitātes izvērtējuma nebūs. Vai atbalstīsim poļu vai citu valstu precis? Mums ir jāveicina tas, lai patērētāji būtu motivēti izvēlēties kvalitatīvu vietējo pārtiku, produktus ar Zaļās un Bordo karotītes zīmēm, pārtiku, kas ir ražota Latvijā, kas ir svaigāka un mērojsi daudz īsāku ceļu līdz veikala plauktam. Šāds digitālais rīks patērētājus vēl vairāk mudinās skatīties uz cenām, ne kvalitāti, un izvēlēties lētāko importa precis.